

MAT BAO LICH SU BOOK 1 (KY 12- 27) DONG DUY

KY 12

Tuy nhiên vì lo sợ Nguyễn Ánh có thể phục hồi, Huệ đành sai Phan văn Hưng mang một lực lượng thủy quân hùng mạnh vào cứu Sâm. (Không dùng bộ binh vì phải băng qua lãnh thổ của Nhạc dù bộ binh mới là sở trường của Nguyễn Huệ). Nguyễn Ánh lại có thêm vây cánh mới là Võ Tánh, (không phải cựu thần của Chúa Nguyễn, Tánh nổi loạn từ trước khi Ánh trở về). Võ Tánh có một quan hệ mật thiết với Bá Đa Lộc (cha tinh thần) nên có thể đã được Bá Đa Lộc gọi về và sau này lại là anh em rể của Nguyễn Ánh. Nhờ phụ tá của Võ Tánh, lực lượng Nguyễn Ánh lên đến cả vạn người. Trận đánh quyết định giai đoạn phản công diễn ra ngày 7-9-1788 tại rạch Thị Nghè. Quân Tây Sơn thua to, Phan văn Sâm phải tháo chạy và Nguyễn Ánh chính thức tái chiếm Sài Gòn. Cái đà chiến thắng này tất nhiên sẽ không dừng lại ở đây vì thế lực và tinh thần quân Tây Sơn ngày một sa sút nhưng vẫn chưa thể nói lực lượng này đã bước vào giai đoạn thoái trào. Cũng trong giai đoạn này Nguyễn Huệ đang bận đánh nhau với quân Nhà Thanh ở Bắc Việt nên dù có muốn đích thân vào cứu cũng không thể làm được. Đây là giai đoạn cực điểm vinh quang của Nguyễn Huệ và uy thế của Tây Sơn. Năm 1789, Nguyễn Huệ vừa đăng quang Hoàng đế hiệu là Quang Trung và đang điều quân ra Bắc để đối phó với 20.000 quân Thanh do Tôn Sĩ Nghị vừa kéo sang Việt Nam theo lời yêu cầu của vua Lê Chiêu Thống. Như sự tiết lộ trong thư đề ngày 15-7-1789 của Olivier de Puymanel viết từ Sài Gòn gửi cho M Letodal ở Macao để thăm dò về lực lượng của Tây Sơn ở miền Bắc cũng như trận chiến với Trung Hoa. Nguyễn Ánh muốn khai thác tình trạng nước đục để thả câu và cũng hi vọng là có thể Nguyễn Huệ sẽ đại bại trước quân Tàu. "Ông Hoàng hiện đã chiếm lại được 3 tỉnh và mới nhất đây đã bắt được một tướng của phe Nguyễn gửi từ Huế tới. Mới đầu, ông đã định tha chết cho y thị nhưng đột nhiên nổi ý nghi ngờ nên lại lôi ra chém đầu. Ông cũng rất nôn nóng thấy những chiến thuyền Pháp mang con ông trở về đây. Phía Tây Sơn cũng biết từ lâu là nước Pháp sẽ phải trợ giúp Nguyễn Ánh nên tỏ ra rất lo ngại khi phát hiện gần bờ biển Annam những Tàu Pháp từ Macao. Có lẽ vì thế mà hồi đầu năm, chưa thấy Nguyễn quân ở Huế mang quân tới vùng này. Cũng có thể một lý do khác đã buộc chân quân Tây Sơn là vì họ đang bận đánh nhau với Trung Hoa. Hoàng thượng muốn biết những gì đang xảy ra, lực lượng của đôi bên, và hi vọng rằng những quen biết của ông với người Trung Hoa sẽ cho Hoàng Thượng biết những tin tức chính xác hơn là những tin tức nhận được ở đây.... " Ngay sau đó, đầu năm 1790 Nguyễn Ánh gửi một công hàm cho vua Louis XVI lời lẽ ôn nhu nhưng không kém phần ngạo mạn cho biết không cần đến người Pháp nữa và gián tiếp minh thị là hiệp ước Versailles 1787 không có giá trị. " ....còn những viện trợ đã xin với bề hạ, tuy không nhận được, tôi vẫn nghĩ rằng việc đó không do lỗi của bề hạ mà là do người chỉ huy quân sự của bề hạ tại Ấn Độ. Tôi sẽ không bao giờ nói được hết tấm lòng tri ân của tôi đối với bề hạ đã có lòng tốt cho hoàng tử con tôi trở lại với tôi. Việc đoàn tụ cha con, người ta thường nói, như trả về với nước một con cá từ nước thoát ra, dầu vạn ngàn xa cách tôi sẽ không quên những ân huệ lớn lao này. Còn về lực lượng hiện tại của tôi, tôi đang có một đạo quân khá đông, lực lượng cũng như hải quân, tôi có quân nhu, quân lương khá đủ để cho cái chiến dịch mà tôi còn phải thực hiện. Tôi chẳng dám xin bề hạ viện trợ cho quân lính nữa." Lá thư gửi Pháp Hoàng này, không biết có sự tham khảo với Bá Đa Lộc hay không nhưng quả là một hành động khôn ngoan của Nguyễn Ánh. Trước hết nó ngăn chặn việc người Pháp thấy Nguyễn Vương đã có cơ may chiến thắng sẽ gửi một số quân tượng trưng sang lấy cớ là trợ giúp nhưng thực sự là đòi thực thi hiệp ước Versailles. (chuyện này đã xảy ra trong những năm sau này khi Nguyễn Ánh đã thống nhất sơn hà). Lá thư cũng ngầm cho người Pháp hiểu là ông có một lực lượng hùng hậu đủ để vô hiệu hoá thoả ước Versailles trong trường hợp người Pháp có gian ý này. Cuộc chiến với Tây Sơn còn tiếp diễn nhưng những nhặng khiến các cố vấn người Pháp sốt ruột nhưng Nguyễn Ánh không còn ở thế tuyệt vọng và bị động nữa. 1790 Nguyễn Ánh sai Lê Văn Cầu đánh chiếm Bình Thuận nhưng lại bị Tây Sơn đánh tan tã phải bỏ chạy về Gia Định dù vậy những đợt đột kích của Nguyễn Ánh vẫn diễn ra kiên trì và cường độ ngày một gia tăng theo với sự chia rẽ lực lượng của Tây Sơn. Như đã trở thành một thông lệ, mỗi mùa gió nồm, Nam quân lại tung ra những đợt xung kích lớn nhỏ dù vẫn chưa đủ lực lượng để giữ đất. Cơ hội ngàn vàng để tổng phản công là trong dịp vua Quang Trung băng hà năm Nhâm Tý 1792, hàng ngũ Tây Sơn cực